
Introduktion: Biblioteker i bevægelse

Velkommen til projektet *Biblioteker i bevægelse - strategisk kompetenceudvikling for medarbejdergrupper på biblioteker*.

Hensigten med projektet, som er søsat af KL, HK Kommunal og Forbundet Kultur og Information, er at kaste nyt lys over folkebibliotekernes aktuelle kompetencebehov samt at bidrage til at konkretisere, hvordan folkebibliotekerne kan tackle de muligheder, forventninger og behov, bibliotekerne møder fra borgere, forvaltning, samarbejdspartnere og øvrige interessenter.

Biblioteker i bevægelse kan ikke løse folkebibliotekernes kompetencebehov. Men projektet kan forhåbentlig være med til at stille nogle relevante spørgsmål og give inspiration til lokal udvikling af bibliotekerne på flere forskellige niveauer; fra strategisk udvikling til mere praksisorienterede øvelser og eksperimenter.

Folkebiblioteket er en mangfoldig og dynamisk størrelse

Folkebibliotekerne har altid været i bevægelse og er under stadig forandring. Mange folkebiblioteker har siden 1980'erne flyttet sig fra at være materialebaserede biblioteker til at være multifunktionelle borger- og kulturhuse. En bevægelse, som er blevet beskrevet med frasen "fra collection til connection"¹ - hvortil der i dag kan tilføjes "co-creation", et begreb, der har vundet indpas på flere af landets folkebiblioteker.

Hvor folkebibliotekerne oprindeligt havde overvejende fokus på at drifte en samling og stille denne til rådighed (collection), er der med tiden opstået nye opgaver med fokus på at skabe relationer mellem brugerne (connection). Senere er der også kommet øget fokus på at aktivere det lokalsamfund, bibliotekerne er en del af, og på at muliggøre og facilitere borgernes egne initiativer og ønsker (co-creation).

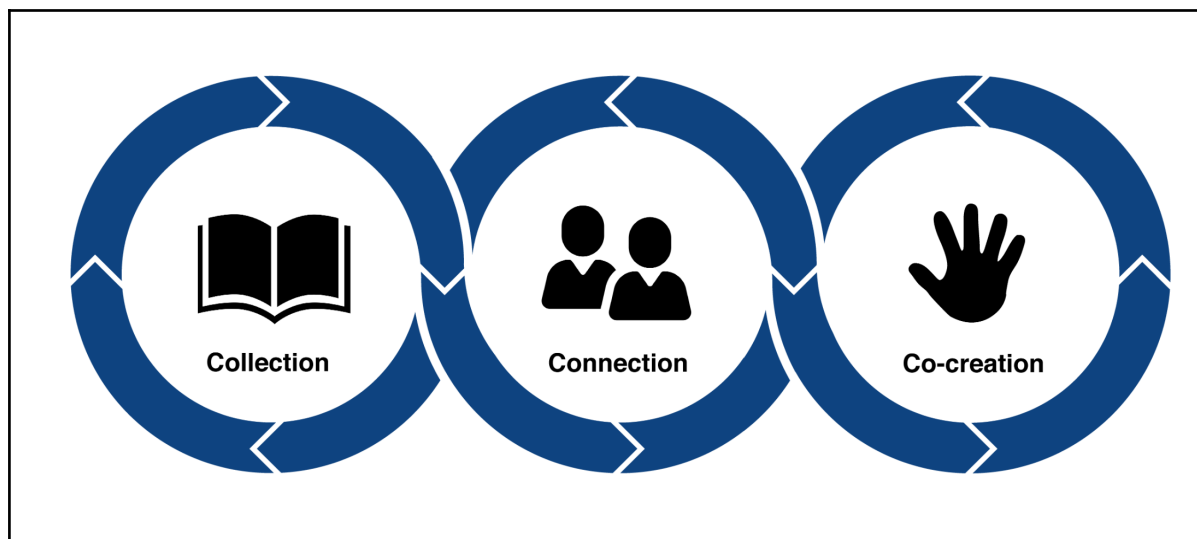
Udviklingen medfører ikke, at klassiske biblioteksopgaver med at drifte og formidle en samling er udgået - eller blevet mindre relevante. Der er snarere tale om, at flere lag er bygget ovenpå.

---

¹ Blandt andet omtalt i "Folkebibliotekerne i videnssamfundet", bilag 2, Styrelsen for Bibliotek og Medier (2010)

Folkebibliotekerne har fået flere opgaver og en større bane at spille på. Figur 1 illustrerer sammenhængen mellem de tre elementer i folkebibliotekets udvikling.

Figur 1

På de indledende linjer har vi omtalt 'folkebibliotekerne' i bestemt flertal. Sagen er dog den, at folkebibliotekerne landet over langt fra er ens. Tværtimod er der store lokale forskelle på, hvor folkebibliotekerne har deres fokus.

Nogle biblioteker fokuserer primært på collection, mens de måske i mindre omfang orienterer sig mod co-creation. Andre biblioteker er gået all in på co-creation, og ser sig selv som borgernes kulturhus med alt, hvad det indebærer. Og imellem disse to yderpunkter findes der omtrent så mange varianter, som der findes folkebiblioteker i Danmark. Kort sagt: Folkebibliotekerne er ikke en homogen størrelse, men en mangfoldighed af kulturinstitutioner med forskellige udtryk, prioriteringer, ledelsesstile, medarbejdere og fagligheder.

Én arbejdsplads - mange fagligheder

Folkebibliotekernes mangfoldighed viser sig også, når vi zoomer ind på det enkelte bibliotek. De fleste folkebiblioteker rummer mange forskellige fagligheder og kvalifikationer.

Der kan være medarbejdere, som er motiverede for at udvikle biblioteket i nye retninger - med afsæt i eksempelvis designtænkning, brugerinddragelse, nærdemokrati eller alskens metoder inden for antropologi, sociologi, pædagogik, psykologi, filosofi, kommunikation og meget andet.

Andre medarbejdere kan være mere interesseret i at fordybe sig i hverdagens kontakt med den enkelte borger og nærer ikke nødvendigvis et stort ønske om at deltage i talrige udviklingsworkshops med white boards, sprittuscher og farvede post its.

Der er også dem, som elsker at lave arrangementer og events eller aktiviteter ude af huset, mens andre igen er mere motiverede for at arbejde på de indre linjer med driftsopgaver af forskellig art.

Det hele har sin berettigelse på biblioteket. Rent ledelsesstrategisk er det dog vigtigt, at der på tværs af medarbejdergrupper etableres en samstemmende idé om, hvad det er for et biblioteket, man er en del af, hvor det er på vej hen - og hvorfor. Samt hvordan hver enkelt medarbejder kan bidrage til den fælles retning ud fra sit faglige ståsted.

Som historien fortæller om præsident John F. Kennedy's besøg på NASAs hovedkvarter i 1962: Præsidenten spurgte en vicevært om, hvilket arbejde han udførte, hvortil viceværten svarede "*I'm helping put a man on the moon*". Om historien er sand må bladre i vinden, men den er populær og ofte citeret, fordi den pointerer vigtigheden af, at medarbejdere i alle funktioner tager ejerskab til den samme mission.

'Biblioteker i bevægelse' er til dig, som...

- ... ønsker at starte nye samtaler om bibliotekets strategiske udvikling med dine kollegaer, med borgerne, med bibliotekets samarbejdspartnere eller med forvaltningen.
- ... ønsker inspiration til konkrete øvelser og redskaber, der er nemme at afprøve i praksis.

Hvor skal jeg starte?

Hvilke dele af materialet du har bedst nytte af, kommer helt an på hvem du er. Materialet er derfor udviklet så du kan plukke i det alt efter din interesse og erfaringsniveau.

Projektet fokuserer på tre overordnede temaer: Brugerforståelse, Tværgående Samarbejder og Publikumsudvikling. De tre temaer kan du læse mere om i artiklen "Tre temaer med betydning for folkebibliotekerne". Denne artikel er et godt sted at starte uanset hvem du er.

På hjemmesiden finder du derudover to artikler om henholdsvis "nysgerrighedskultur" samt det at skabe overblik over kompetencerne på biblioteket. Har du appetit på mere i samme dur, kan du dykke ned i resultaterne en større kortlægning af bibliotekernes kompetencebehov.

Er du mere optaget af håndgribelig og konkret inspiration, kan du kaste dig over et eller flere af de 11 redskaber, som kan hjælpe dig på vej med alt fra gode Facebook-opslag til interne udviklingsworkshops, guides til gode samarbejdsrelationer og meget mere. Redskaberne vil have forskellig relevans alt efter din interesse og dit erfaringsniveau. Hvis du eksempelvis er SoMe-ekspert, vil du formentlig ikke finde ny viden i redskaberne om Facebook og Instagram, men de kan være særdeles nyttige, hvis du ikke er ekspert. Og sådan vil det være med alle redskaberne: Din interesse og dit erfaringsniveau afgør deres relevans.

Har du ikke fået nok vil artiklen "Vejviser til andre nyttige ressourcer" hjælpe dig med at finde nyttige redskaber, udviklingstilgange og litteratur, som på den ene eller anden måde adresserer udviklingen af kompetencer på bibliotekerne.

God fornøjelse!